

Lesbrief wandelroute 'Haarlem door de tijd: stadsrechten'

Samenvatting

In 1245 kregen de Haarlemmers stadsrecht. Dat had veel invloed op het dagelijks leven, maar wat betekenen al die bepalingen eigenlijk? Aan de hand van tien bepalingen uit het stadsrecht gaan de leerlingen op onderzoek uit. De route voert langs tien locaties in de binnenstad waar ze meer te weten komen over het stadsrecht. Denk bijvoorbeeld aan verbanning, de vierschaar en het gebruik van valse maten.

Tijdsduur en leerlaag

De wandelroute duurt ongeveer 1 uur en beperkt zich tot de binnenstad. De route heeft een vaste volgorde. De route richt zich op leerlingen uit de tweede klas, waarbij het stadsrecht reeds behandeld is of behandeld gaat worden.

Praktische informatie

Het startpunt van de route is het Noord-Hollands Archief (Jansstraat 40). De leerlingen ontvangen van de docent een routeboekje per groepje of per persoon. De lege antwoordvellen zijn te downloaden op de website en moeten vooraf uitgeprint worden. Na afloop van de route worden de boekjes weer ingeleverd bij de docent.

Informatie over de opdracht

De leerlingen moeten alle locaties bezoeken. Bij de onderstaande locaties wordt een controlevraag gesteld:

- Locatie Noord-Hollands Archief: de leerlingen halen stempel bij de receptie
- Locatie 2, Hoofdwacht: De voorkant van dit gebouw komt uit de 17e eeuw. Kun jij bewijs vinden dat andere delen van het gebouw ouder zijn? Maak een foto van het bewijs.
- Locatie 3, Grote Markt: Denk je dat zo'n gruwelijke moordpartij vandaag de dag ook kan plaatsvinden? Bespreek dit met je groepje en schrijf het antwoord op. Leg ook uit waarom jullie dit denken.
- Locatie 4, Stadhuis: Het schavot werd in 1855 afgebroken. Ga met je groep op de plek staan waar de pilaren van het schavot stonden. Laat een voorbijganger of iemand van je groep een foto maken.
- Locatie 5, Klokhuisplein: Wordt de klok in het heden nog steeds gebruikt of zijn er inmiddels andere manieren om burgers te alarmeren?
- Locatie 6, Bierbrouwerij de Drie Klaveren: Er zijn drie gevelstenen aangebracht op het gebouw. Wat staat er afgebeeld op de middelste gevelsteen? 2. Waarom waren er zoveel bierbrouwerijen in Haarlem?
- Locatie 8: Ga voor de oude stadsmuur staan met de Amsterdamse Poort op de achtergrond. Maak een selfie.
- Locatie 10: Op de gevelsteen staat een rekensom met twee oplossingen. 1. Reken uit hoe oud vrouwen moesten zijn om hier te mogen wonen. 2. Waar verwijst de tweede oplossing naar? Je mag het hofje bekijken, maar onthoud dat je te gast bent.

Een leeg antwoordenveld kun je downloaden op de website: www.erfgoedhaarlem.nl. De antwoorden kunnen docenten opvragen via lise.koning@noord-hollandsarchief.nl.

Leerdoelen

Met de stadsrechtenroute wordt Domein A (historisch besef) gekoppeld aan Domein B (oriëntatie/kennis): de geschiedenis van de eigen leefomgeving.

Kerdoelen

37. De leerling leert een kader van tien tijdvakken te gebruiken om gebeurtenissen, ontwikkelingen en personen in hun tijd te plaatsen. De leerling leert hierbij over kenmerkende aspecten van het volgende tijdvak: tijd van steden en staten (1000 – 1500).

38. De leerling leert een eigentijds beeld van de eigen omgeving, Nederland, Europa en de wereld te gebruiken om verschijnselen en ontwikkelingen in hun omgeving te plaatsen.

40. De leerling leert historische bronnen te gebruiken om zich een beeld van een tijdvak te vormen of antwoorden te vinden op vragen, en hij leert daarbij ook de eigen cultuurhistorische omgeving te betrekken.

41. De leerling leert de atlas als informatiebron te gebruiken en kaarten te lezen en te analyseren om zich te oriënteren, zich een beeld van een gebied te vormen of antwoorden op vragen te vinden.